

ที่ ศก ๐๐๐๙/๑๕๐๐

สำนักงานเกษตรจังหวัดศรีสะเกษ
ถนนกสิกรรม ศก ๓๓๐๐๐

๒๕ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอส่งข้าวประชาสัมพันธ์ “แนะนำแช่เมล็ดพันธุ์ข้าวด้วยเชื้อราไตรโคเดอร์มาก่อนปลูก
เพื่อป้องกันโรคไหม้ข้าว”

เรียน เกษตรอำเภอ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้าวประชาสัมพันธ์ แนะนำแช่เมล็ดพันธุ์ข้าวก่อนปลูก ฯ จำนวน ๑ ฉบับ

สำนักงานเกษตรจังหวัดศรีสะเกษ ขอส่งข้าวประชาสัมพันธ์ “แนะนำแช่เมล็ดพันธุ์ข้าวก่อนปลูก
ด้วยเชื้อราไตรโคเดอร์มา เพื่อป้องกันโรคไหม้ข้าว” เพื่อประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าว และผู้สนใจทราบ
รายละเอียดตามที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และประชาสัมพันธ์ต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสว่าง กาลพัฒน์)

เกษตรจังหวัดศรีสะเกษ

กลุ่มอารักขาพืช

โทร ๐๔๕-๖๑๕๗๘๓

โทรสาร ๐๔๕-๖๑๒๕๖๔

แนะนำแช่เมล็ดพันธุ์ข้าวด้วยเชื้อราไตรโคเดอร์มาก่อนปลูก เพื่อป้องกันโรคไหม้ข้าว

นายสว่าง กาลพัฒน์ เกษตรจังหวัดศรีสะเกษ แจ้งเตือนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ เนื่องจากฤดูกาลผลิตในปีที่ผ่านมา เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในหลายอำเภอของจังหวัดศรีสะเกษประสบปัญหาการระบาดของโรคไหม้ข้าว ทำให้ผลผลิตข้าวเสียหายกว่าแสนไร่ เพื่อเป็นการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไหม้ข้าวซ้ำอีก สำนักงานเกษตรจังหวัดศรีสะเกษ แนะนำให้เกษตรกรแช่เมล็ดพันธุ์ข้าวด้วยเชื้อไตรโคเดอร์มา ซึ่งเป็นสารชีวภัณฑ์ที่ใช้ในการป้องกันและกำจัดโรคพืชที่เกิดจากเชื้อราในนาข้าว เช่น โรคไหม้ข้าว โรคเมล็ดด่าง โรคกาบใบแห้ง โรคใบจุดสีน้ำตาล เป็นต้น

คำแนะนำการใช้ไตรโคเดอร์มาควบคุมโรคข้าว

1. การแช่เมล็ดพันธุ์ข้าวก่อนปลูกด้วยเชื้อราไตรโคเดอร์มา ทำตามขั้นตอน ดังนี้
  - แช่เมล็ดพันธุ์ข้าวในน้ำก่อน ๑ คืน
  - นำเมล็ดพันธุ์ข้าวที่แช่ในน้ำแล้ว ๑ คืน ไปแช่ในน้ำเชื้อสดของเชื้อราไตรโคเดอร์มา อัตราไตรโคเดอร์มาสด ๑ กก./น้ำ ๑๐๐ ลิตร/เมล็ดพันธุ์ข้าว ๑๐๐ กก. แช่นาน ๓๐ นาที
  - ยกถุงเมล็ดพันธุ์ข้าวให้สะเด็ดน้ำเชื้อ แล้วนำไปบ่มในสภาพชื้น (ห่มข้าว) เป็นเวลา ๒๔ ชั่วโมง แล้วนำไปหว่าน

วิธีนี้จะช่วยให้ได้กล้าข้าวที่สมบูรณ์แข็งแรง เมื่อนำไปหว่านในแปลงนาข้าว เชื้อราไตรโคเดอร์มาจะช่วยปกป้องรากข้าวจากการเข้าทำลายของเชื้อรา และช่วยกระตุ้นการเจริญเติบโตของกล้าข้าวได้ด้วย

๒. ในระยะข้าวแตกกอ ปลอ่ยเชื้อราไตรโคเดอร์มาไปตามน้ำที่สูบเข้านา หรือละลายเชื้อแล้วนำไปเทในแปลงนา อัตราเชื้อไตรโคเดอร์มาสด ๒ กก./ไร่ เพื่อให้เชื้อราไตรโคเดอร์มาแพร่กระจายไปทั่วทั้งพื้นที่ ช่วยป้องกันเชื้อราที่เกิดกับกอข้าว เช่น โรคกาบใบแห้ง

๓. ในระหว่างข้าวกำลังเจริญเติบโตจนถึงระยะตั้งท้อง ฉีดพ่นด้วยน้ำเชื้อสดของเชื้อราไตรโคเดอร์มา อัตราเชื้อไตรโคเดอร์มาสด ๑ กก./น้ำ ๒๐๐ ลิตร ฉีดพ่นทุก ๑๐ - ๑๕ วัน จะช่วยป้องกันโรคใบจุดสีน้ำตาล โรคไหม้ และโรคที่เกิดจากเชื้อราชนิดต่าง ๆ

๔. หลังจากที่ข้าวตั้งท้องถึงเริ่มออกรวง ควรฉีดพ่นอีก ๑ - ๒ ครั้ง จะช่วยป้องกันโรคเมล็ดด่าง โรคดอกกระถิน ซึ่งเกิดจากการเข้าทำลายของเชื้อราสาเหตุโรคข้าวหลายชนิด ทำให้ได้เมล็ดข้าวที่สมบูรณ์ และช่วยเพิ่มน้ำหนักของผลผลิตโดยรวมได้

๕. การกระจายฟางเหล่านี้กลับสู่แปลงนา หรือการนำไปใช้คลุมแปลงปลูกผัก จะเกิดประโยชน์อย่างมาก เพราะเชื้อราไตรโคเดอร์มาจะช่วยทำลายเชื้อราสาเหตุโรคพืชในนาหรือในแปลงผักจนมีปริมาณลดลงได้

๖. ติดต่อขอรับบริการเชื้อราไตรโคเดอร์มา ได้ที่สำนักงานเกษตรอำเภอทุกอำเภอ หรือ ที่กลุ่มอารักขาพืช สำนักงานเกษตรจังหวัดศรีสะเกษ

การใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาในนาข้าว

เปรียบเทียบการงอกหลังการเพาะเมล็ด 1 ดิบ

การใช้เชื้อราไปกับระบบการให้น้ำ

ฉีดพ่นเชื้อราไตรโคเดอร์มาผสมน้ำ

1 ลิ้น : 0.5 ลิ้น 200 ลิตร

ฉีดพ่นไตรโคเดอร์มาอายุ 30 วัน , 70 วัน

ผลการใช้ไตรโคเดอร์มาในข้าว

- ทพบว่าเชื้อราไตรโคเดอร์มาเคลื่อนที่อยู่รอบรากข้าว
- ทุกระยะของการเจริญงอกต้นเกี่ยว
- ผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้น 42 %
- โรคเมล็ดต่างลดลง 66.25 %
- เมล็ดเสียหรือไม่สมบูรณ์ ลดลง 66.38 %

ที่มา : เอกสารการนำเสนอ "การใช้สารชีวภัณฑ์ในการบริหารจัดการศัตรูข้าว" โดย นายฉัตรชัย สิทธิหาโคตร นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๔ จังหวัดขอนแก่น